

IRMA HUIĆ
MLADEN OBAD ŠĆITAROCI

MODELI REVITALIZACIJE SREDNJOVJEKOVNO-RENEŠANSNIH UTVRĐENIH GRADOVA I KAŠTELA U ISTRI

POVIJESNI MODELI UNAPRJEĐENJA NASELJA
KRITERIJI ZA NOVE ZAHVATE U NASELJU
MODELI REVITALIZACIJE NASELJA
MODELI UNAPRJEĐENJA NASELJA
MODELI REVITALIZACIJE KAŠTELA

Ilustracija:

Pazinski kaštel, 2015. (Foto: J. Kliska)

Literatura:

1. Creighton, O. H. (2002.), *Castles and Landscapes: Power, Community and Fortification in Medieval England*, Equinox, London
2. Huić, I.; Obad Šćitaroci, M. (2016.), *Spatial, Urban and Architectural Features of the Central Istria: Research in the Area of the Historic Pazin County*, „Annales, Series Historia et Sociologia“, 26 (3): 585-606, Kopar
3. Houghton, G. (1997.), *Developing Sustainable Urban Development Models*, „Cities - The International Journal of Urban Policy and Planning“, 14 (4):189-195, Oxford
4. Tweed, C.; Sutherland M. (2007.), *Built Cultural Heritage and Sustainable Urban Development*, „Landscape and Urban Planning“, 83 (1): 62-69, Amsterdam

Dr.sc. Irma Huić, dipl.ing.arh., konzervator-savjetnik
Hrvatski restauratorski zavod, Zagreb
ihuc@h-r-z.hr

Akademik prof.dr.sc. Mladen Obad Šćitaroci, dipl.ing.arh.
Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
mos@arhitekt.hr, scitaroci@gmail.com,
www.scitaroci.hr

Srednjovjekovna naselja Istre, neovisno o njihovoj veličini, još su uvijek zadržala svoj srednjovjekovni karakter, a naselja središnje Istre i svoj srednjovjekovni obuhvat. U većini je slučajeva povijesna jezgra zaštićena kao kulturno dobro, uz pojedinačno zaštićene zgrade i sklopove unutar naselja. Tradicijske metode konzervatorske prakse i zaštite povijesnih cjelina ne mogu u dovoljnoj mjeri procijeniti utjecaj suvremenih zahvata u urbanom tkivu pa su ih stoga isključile iz svoje procjene.

Glavni izazov obnove povijesne jezgre (sastoji se od građevnog tkiva naselja i nematerijalne baštine) s kojim se danas susreće lokalna vlast jest ravnoteža između razvoja, tradicijskih funkcija i oblika te očuvanja jedinstvenog identiteta njihova naselja. U sklopu prethodnih istraživanja provedenih krajem 20. st. ponuđene su samo smjernice za očuvanje i revitalizaciju povijesnih jezgri pojedinih naselja u Istri. Njima nisu razmatrani različiti suvremeni i povijesni modeli razvoja niti su ponuđeni novi razvojni modeli koji bi najbolje odgovarali svakom pojedinom naselju.

Cilj je istraživanja predložiti nove razvojne modele naselja, najprimjerenije za pojedina naselja, koji uključuju i model „ponašanja“ prema graditeljskom naslijeđu u povijesnoj jezgri. Stoga je unutar granice povijesne jezgre provedeno terensko istraživanje uz inventarizaciju svih povijesnih građevina zabilježenih na katastru s početka 19. st. i

dostupnih u prijašnjim grafikama i planovima. Ukupni graditeljski sadržaj naselja razvrstan je prema proizašlim kriterijima u šest grupa. Iz svake pojedine grupe odabrani su karakteristični primjeri za detaljniju analizu.

Istraživanjem su prepoznata tri modela za unaprjeđenje prostora: **idealna rekonstrukcija** povijesnog naselja, **poduzetnički razvoj** i **održivi razvoj**. Analizom modela na karakterističnim primjerima odabran je najprimjereniji model koji bi osigurao najbolji spoj aktivnog korištenja naslijeđa i njegova očuvanja.

Aktivno korištenje naslijeđa u naseljima obuhvaća podizanje stambenog i komunalnog standarda, bolju prometnu povezanost sa središtima te omogućava suvremeniji razvitak poljodjelskih i drugih djelatnosti. Očekuje se da rezultati istraživanja ukažu na smjer u kojem bi aktivna politika uređenja naselja trebala krenuti.

Model održivog razvoja ili **model integriranog pristupa** zasad na najbolji način skrbi o zaštiti graditeljskog, ali i urbanističkog i pejzažnog naslijeđa pojedinog naselja, podrazumijevajući svakodnevnu uporabu naslijeđa unutar naselja i u njegovoj neposrednoj blizini, brine se o čuvanju karakterističnih prirodnih vrijednosti i krajolika, povijesnom tkivu naselja, tradicijskim građevnim materijalima i oblicima, a ujedno omogućava samoodrživost naselja.